

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

**Комітет Верховної Ради
України з питань організації
державної влади, місцевого
самоврядування, регіонального
розвитку та містобудування**

ВИСНОВОК

**на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону,
Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них
нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про
інтерпеляцію», внесеного народними депутатами України
Третяковою Г.М. та іншими (всього 60 підписів)
(реєстр. № 13596 від 04.08.2025)**

Комітет на засіданні 01 вересня 2025 року (протокол № 240) розглянув, згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 06 серпня 2025 року (електронна картка документа (1965265), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, проект Закону України «Про інтерпеляцію», внесений народними депутатами України Третяковою Г.М. та іншими (всього 60 підписів) (реєстр. № 13596 від 04.08.2025).

Мета законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, «полягає у забезпеченні здійснення Верховною Радою України контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України шляхом встановлення права народних депутатів України ініціювати проведення обов'язкових слухань з питань діяльності окремого члена Кабінету Міністрів України та вирішення питання про задовільність його роботи. Основним завданням законопроекту є забезпечення конституційного права Верховної Ради України здійснювати контроль за реалізацією внутрішньої і зовнішньої політики Кабінетом Міністрів України. Другим, не менш важливим завданням, є встановлення

норм, які забезпечують створення чітких організаційно-правових рамок взаємодії органів законодавчої та виконавчої влади в Україні».

Для реалізації зазначеної мети автори пропонують проект Закону України «Про інтерпеляцію», який «визначає окремі правові та організаційні засади здійснення парламентського контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України в частині встановлення відповідальності окремих членів Кабінету Міністрів України та реалізації повноваження Верховної Ради України на звільнення їх з посад», а також, серед іншого, в Розділі III «Прикінцеві положення» законопроекту запропоновано зміни до статті 78 Регламенту Верховної Ради України, доповнення Регламенту Верховної Ради України новими статтями «232¹, 232², 232³» та зміни до статей 14, 25 Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

Згідно з частиною п'ятою статті 83 Конституції України порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України "Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання" від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ, повідомляємо, що проект Закону України (реєстр. № 13596) подано на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи, разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді України прийняти за результатами його розгляду, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

Поряд з цим, Комітет зазначив, що до Верховної Ради України вже було подано аналогічний за змістом проект Закону України «Про інтерпеляцію», внесений народними депутатами України Железняком Я.І. та іншими (реєстр. № 3499 від 18.05.2020). Зазначений законопроект розглянув Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду цього законопроекту (далі - головний комітет), ухвалив висновок і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду в першому читанні повернути його суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. У своєму висновку головний комітет зауважив, зокрема, що у зауваженнях Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та Міністерства юстиції України зазначалося про те, «що законопроект у запропонованій редакції не може бути підтриманий, оскільки його прийняття має передувати внесенню відповідних змін до Конституції України. До того ж, на думку Мін'юсту, передбачені законопроектом підстави інтерпеляції не забезпечують дотримання принципу юридичної визначеності, а сама процедура індивідуальної відповідальності членів Уряду України не

відповідає основним засадам діяльності Кабінету Міністрів України як колегіального органу виконавчої влади, члени якого несуть солідарну відповідальність за результати його діяльності...».

Крім цього, Комітет зауважив, що згідно з додатком 1 до Постанови Верховної Ради України «Про порядок денний четвертої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 1 вересня 2020 року № 828-ІХ («Перелік законопроектів, які комітети Верховної Ради України за висновками їх попереднього розгляду пропонують не включати до порядку денного четвертої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання»), 01 вересня 2020 року законопроект не був включений до порядку денного четвертої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Народні депутати України Третякова Г.М. та інші (всього 60 підписів) внесли до Верховної Ради України проект Закону України «Про інтерпеляцію», (реєстр. № 13596 від 04.08.2025), який повністю повторює за суттю та відтворює за текстом проект Закону України (реєстр. № 3499), про який йшлося вище. Наведені зауваження Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та Міністерства юстиції України у законопроекті не враховано.

Комітет зазначив, що законопроект містить 3 розділи: Розділ 1 «Загальні положення» (статті 1-5), Розділ II «Підстави та правові засади інтерпеляції» (статті 6-11), Розділ III «Прикінцеві положення». Крім того, у Розділі III пропонуються зміни до Регламенту Верховної Ради України, до законів України «Про Кабінет Міністрів України» та «Про комітети Верховної Ради України».

Щодо цього Комітет зауважив, що, відповідно до частини восьмої статті 90 Регламенту Верховної Ради України, якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі «Перехідні положення», а не в розділі «Прикінцеві положення», як це викладено у законопроекті (реєстр. № 13596).

Комітет привернув увагу до змін до Регламенту Верховної Ради України, що запропоновані у законопроекті, зокрема: до частини першої статті 78 Регламенту Верховної Ради України після пункту 26 доповнити новим пунктом 27, додавши до повноважень Голови Верховної Ради України таке: «організовує роботу Верховної Ради щодо здійснення інтерпеляції члена Кабінету Міністрів України»; главу 38 «Розгляд питань, пов'язаних з парламентським контролем за діяльністю Кабінету Міністрів України» доповнити новими статтями 232¹, 232², 232³, при цьому статтю 232¹, вважати статтею 232⁴.

Комітет звернув увагу на те, що запропоновані зміни до статті 232¹ «Розгляд Верховною Радою звіту Директора Державного бюро розслідувань» як у законопроекті, так і в порівняльній таблиці до законопроекту не відповідають редакції назви чинної статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України – «Розгляд Верховною Радою звітів і доповідей державних органів та посадових осіб».

Також Комітет зауважив, що стаття 232¹ міститься в іншій главі 38¹ «Розгляд звітів, доповідей та іншої інформації державних органів та посадових осіб (крім Кабінету Міністрів України)» Регламенту Верховної Ради України, а не в тій, до якої пропонуються зміни, крім цього зазначена главі 38¹ Регламенту Верховної Ради України містить не одну статтю, а статті 232¹ - 232⁴. Згідно з Правилами оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації), у разі доповнення закону новим розділом, главою чи статтею, нумерація не змінюється. У такому випадку було б доречніше запропонувати після чинної статті 231 доповнення статтями 231¹ – 231³.

Крім цього, Комітет зазначив, що в тексті законопроекту (реєстр. № 13596) міститься ряд розбіжностей та неточностей щодо термінів і положень, зокрема, такі як, - «депутатська вимога сформована» та «депутатська вимога, оформлена належним чином» (частина друга статті 6 та частина перша статті 8 законопроекту); «відмова у здійсненні інтерпеляції» та «відмова інтерпеляції» (стаття 9 законопроекту); «міністр України» (частина третя запропонованої статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України) тощо.

Також, Комітет звернув увагу на частину восьму запропонованої редакції статті 232² Регламенту Верховної Ради України, в якій застосовується некоректне формулювання «щодо якого складено проект постанови Верховної Ради України», в контексті визнання роботи члена Кабінету Міністрів України незадовільною.

У межах предмета відання Комітету, по суті змін, що пропонуються у законопроекті (реєстр. № 13596) до Регламенту Верховної Ради України та до Закону України «Про комітети Верховної Ради України», Комітет зазначив таке.

Змінами до Регламенту Верховної Ради України пропонується запровадити в Регламенті Верховної Ради України новий термін «інтерпеляція» та нову процедуру щодо інтерпеляції члена Кабінету Міністрів України.

Відповідно до частини другої статті 2 Регламенту Верховної Ради України Регламент Верховної Ради України встановлює порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради України, її засідань, формування державних органів, визначає законодавчу процедуру, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради України.

Комітет зауважив, що Верховна Рада України здійснює контроль, зокрема, за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до Конституції України та закону (пункт 13 частини першої статті 85 Конституції України). Частиною другою статті 113 Конституції України передбачено, що Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених Конституцією України. І зазначений контроль здійснюється Верховною Радою України за виконанням Державного бюджету України

(пункт 4 частини першої статті 85, частина перша статті 97 Конституції України). Про інші форми парламентського контролю Верховної Ради України за діяльністю Уряду в Конституції України не йдеться.

У статті 2 законопроекту вживаються, зокрема, нові терміни, серед яких, «депутатська вимога про інтерпеляцію – письмова вимога народних депутатів України або комітету Верховної Ради України, яка заявляється на сесії Верховної Ради України щодо призначення інтерпеляції з підстав, передбачених цим Законом (далі – депутатська вимога)». При цьому пропонується, що така «депутатська вимога» має бути спрямована до Голови Верховної Ради України, який по суті одноосібно має вирішити чи відповідає така вимога Закону України «Про інтерпеляцію» та призначити у межах п'ятнадцятиденного строку її розгляд або відмовити у здійсненні інтерпеляції. Про прийняте рішення Голова Верховної Ради повідомляє на пленарному засіданні. У разі призначення інтерпеляції, це питання включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

Комітет зазначив, що Конституцією України (у частині четвертій статті 76) визначено, що повноваження народних депутатів України визначаються Конституцією та законами України.

Своєю чергою, відповідно до пункту 21 частини першої статті 92 Конституції України організація і порядок діяльності Верховної Ради України, статус народних депутатів України визначаються виключно законами України.

Відтак, Законом України «Про статус народного депутата України» визначено статус (права, обов'язки і відповідальність) народного депутата України у Верховній Раді України та за її межами, встановлено правові і соціальні гарантії здійснення народним депутатом України своїх депутатських повноважень.

Народний депутат України, відповідно до частини першої статті 86 Конституції України, має право на сесії Верховної Ради України звернутися із запитом до органів Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності.

Своєю чергою, у Законі України «Про статус народного депутата України» передбачено право народного депутата України звернутися із запитом до Президента України, до органів Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності (частина перша статті 15 Закону), та право народного депутата України на депутатське звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, керівників підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності та підпорядкування, об'єднань громадян з питань, пов'язаних з депутатською

діяльністю, і брати участь у розгляді порушених ним питань (частина перша статті 16 Закону). Натомість зміни до Закону України «Про статус народного депутата України» щодо «депутатської вимоги» у законопроекті не пропонуються.

Конституційний Суд України в Рішенні від 10 травня 2000 року N 8-рп/2000 (справа про статус народного депутата України) зазначив, що народний депутат України може реалізувати своє право на запит (контрольні повноваження) до відповідного органу або посадової особи лише на сесії Верховної Ради України, тобто на її пленарних засіданнях (частина друга статті 84 Конституції України), а в окремих випадках тільки за її рішенням, прийнятим за встановленою Конституцією України процедурою (пункт 34 частини першої статті 85), що здійснення контрольних функцій безпосередньо народним депутатом України можливе в порядку, визначеному статтею 86 Конституції України.

У цьому ж рішенні Конституційний Суд України зазначив: «Верховна Рада України здійснює парламентський контроль у різних організаційно-правових формах, але тільки у межах, визначених Конституцією України (пункт 33 частини першої статті 85). Зокрема, це - контроль за виконанням Державного бюджету України (пункт 4 частини першої статті 85), за діяльністю Кабінету Міністрів України (пункт 13 частини першої статті 85); заслуховування щорічних доповідей Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні (пункт 17 частини першої статті 85); висловлення недовіри Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади (пункт 25 частини першої статті 85); розгляд у встановленому порядку питання про відповідальність Кабінету Міністрів України та прийняття резолюції недовіри йому (частина перша статті 87).

Відповідно до Конституції України, Верховна Рада України здійснює й інші контрольні повноваження, в тому числі шляхом створення тимчасових спеціальних комісій для попереднього розгляду питань (частина третя статті 89), а для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, - тимчасових слідчих комісій (частина четверта статті 89) тощо.

Здійснення контрольних функцій безпосередньо народним депутатом України у зазначеній сфері можливе в порядку, встановленому статтею 86, та на основі інших положень Конституції України. Це відповідає положенням статті 6 Конституції України, згідно з якими державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову».

Крім цього, Комітет звернув увагу на положення частини четвертої статті 7 законопроекту, якою передбачено, що «організація роботи Верховної Ради України щодо здійснення інтерпеляції покладається на Голову Верховної Ради України». Відповідні зміни запропоновані і до частини першої статті 78 Регламенту Верховної Ради України, якими до повноважень Голови Верховної Ради України додається «організовує роботу Верховної Ради щодо здійснення інтерпеляції члена Кабінету Міністрів України».

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 88 Конституції України Голова Верховної Ради України організовує роботу Верховної Ради України, координує діяльність її органів.

Водночас, виходячи з положень законопроекту, Голова Верховної Ради України має надіслати «депутатську вимогу» члену Кабінету Міністрів України, Прем'єр-міністру України, надати копію відповідному комітету Верховної Ради України. Своєю чергою, згідно з частиною першою статті 7 Регламенту Верховної Ради України організаційне, юридично-експертне, науково-експертне, документальне, інформаційне, а також матеріально-технічне, господарсько-правове та фінансове забезпечення діяльності Верховної Ради, її органів, народних депутатів, депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді здійснює Апарат Верховної Ради.

Відтак, автори законопроекту наділяють Голову Верховної Ради України непричепними йому обов'язками, називаючи це «організація роботи Верховної Ради України».

Також, у розділі III «Прикінцеві положення» законопроекту запропоновано зміни до Закону України «Про комітети Верховної Ради України», які передбачають доповнення новим пунктом 11 частини першої статті 14 (контрольна функція комітетів) положеннями щодо «ініціювання та участі у здійсненні Верховною Радою України інтерпеляції члена Кабінету Міністрів України» як однією з контрольних функцій комітетів, а також доповнення частини першої статті 25 (участь комітетів у підготовці питань на розгляд Верховної Ради України у зв'язку з виконанням нею контрольних повноважень відповідно до Конституції України) пунктом 7, що передбачатиме право комітетів Верховної Ради України ухвалювати висновки і рекомендації, а також право виступу представника від комітету на пленарному засіданні при розгляді Верховною Радою України питання щодо «інтерпеляції члена Кабінету Міністрів України».

Комітет привернув увагу до того, що стаття 25 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» передбачає участь комітетів у підготовці питань на розгляд Верховної Ради України у зв'язку з виконанням нею контрольних повноважень відповідно до Конституції України. У свою чергу, серед повноважень Верховної Ради України, визначених статтею 85 Конституції України, відсутнє - «проведення обов'язкового розгляду Верховною Радою України питання про діяльність окремого члена Кабінету Міністрів України з вимогою дати пояснення стосовно питань, які належать до його повноважень, та вирішення питання про задовільність його роботи», тобто інтерпеляція.

Враховуючи вищевикладене, Комітет вважає, що оформлення проекту Закону України «Про інтерпеляцію» (реєстр. № 13596) не відповідає вимогам законів України «Про комітети Верховної Ради України» і «Про статус народного депутата України» та Регламенту Верховної Ради України, і потребує суттєвого доопрацювання в частині приведення його тексту до вимог цих законодавчих актів.

Відтак, керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив висновок на проект Закону України «Про інтерпеляцію» (реєстр. № 13596) та направляє його Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду даного законопроекту.

Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

